

Голас Радзімы

№ 41 (1663)
16 настрычніка 1980 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

Беларускі народ страціў аднаго з самых лепшых сваіх сыноў. 4 настрычніка 1980 года пры выкананні службовых абавязкаў у аўтамабільнай катастрофе трагічна загінуў Пётр Міронавіч МАШЭРАУ — вядомы дзеяч Камуністычнай партыі і Саветскай дзяржавы, выдатны арганізатар партыйнага і савецкага будаўніцтва ў Беларусі, кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, дэпутат Вярхоўнага Савета СССР, член Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Беларусі, Герой Савецкага Саюза, Герой Сацыялістычнай Працы.

Нязмерны смутак лёг на сэрца кожнага беларуса — камуніста і беспартыйнага. Цяжка, немагчыма паверыць у тое, што няма больш сярод жывых мужа і вернага сына свайго народа, бясконца скромнага, безаглядна шчодрога на дабро людзям чалавека. Для мільёнаў сучаснікаў ён быў і назаўсёды застаецца высокім узорам беззапаветнага служэння сацыялістычнай Айчыне.

(Працяг на 2—3 стар.)

НА ЗДЫМКАХ: ганаровая варта ля труны Пятра Міронавіча МАШЭРАВА; цяжкая бясконца людская рака; жалобны мітынг, прысвечаны памяці П. М. МАШЭРАВА.

ВЕЧНАЙ БУДЗЕ ПАМЯЦЬ НАРОДНАЯ...

Пётр Міронавіч МАШЭРАЎ

4 кастрычніка 1980 года ў аўтамабільнай катастрофе трагічна загінуў кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Беларусі, член Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Пётр Міронавіч Машэраў. Перастала біцца сэрца палымянага камуніста, вядомага дзеяча Камуністычнай партыі і Саветскай дзяржавы, усё сьведчае жыццё якога было аддадзена справе будаўніцтва камунізму.

Пётр Міронавіч Машэраў нарадзіўся 13 лютага 1918 года ў вёсцы Шыркі Сенненскага раёна Віцебскай вобласці ў беднай сялянскай сям'і. Член КПСС з 1943 года. Пасля заканчэння Віцебскага педагагічнага інстытута працаваў выкладчыкам Равонскай сярэдняй школы.

З першых дзён Вялікай Айчыннай вайны Пётр Міронавіч Машэраў стаў адным з арганізатараў партызанскага руху і камуністычнага падполля Беларусі. Ён быў камандзірам партызанскага атрада імя Шчорса, камісарам партызанскай брыгады імя Ракасоўскага і ў 1943 годзе ўзначаліў Вілейскі падпольны абком камсамола. Прымаючы ўдзел у баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, П. М. Машэраў праявіў выдатныя арганізатарскія здольнасці, адвагу і гераізм. Быў двойчы паранены.

Пасля вызвалення Беларусі П. М. Машэраў — на кіруючай камсамольскай і партыйнай рабоце. Быў першым сакратаром Маладзечанскага абкома камсамола, а затым першым сакратаром Цэнтральнага Камітэта ЛКСМ Беларусі. У 1954 годзе П. М. Машэраў выбіраўся другім сакратаром Мінскага абласнога камітэта партыі, а праз год — першым сакратаром Брэсцкага абкома Кампартыі Беларусі.

Уласцівыя Пятру Міронавічу Машэраву выдатныя якасці таленавітага кіраўніка і арганізатара, валодаўшага высокай эрудыцыяй, з асаблівай сілай праявіліся ў перыяд яго дзейнасці ў Цэнтральным Камітэце Кампартыі Беларусі, дзе ён п'яна працаваў з 1959 года на пасадзе сакратара, дру-

гога сакратара, а з 1965 года — першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі.

На XXII з'ездзе КПСС П. М. Машэраў выбіраўся кандыдатам у члены ЦК КПСС, на XXIII, XXIV і XXV з'ездах Камуністычнай партыі — членам ЦК КПСС. З красавіка 1966 года — кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС.

П. М. Машэраў з'яўляўся дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР і Вярхоўнага Савета Беларускай ССР раду скліканняў, з 1966 года быў членам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

П. М. Машэраў на ўсіх участках работы праяўляў творчасць і ініцыятыву ў ажыццяўленні палітыкі партыі. Яго вызначалі беззапаветная адданасць вялікім ідэалам камунізму, вялікая энергія і страснасць у рабоце, партыйная прынцыповасць і чалавечнасць, асабістае абаянне і скромнасць. Усё гэта здабыло яму прызнанне, высокі аўтарытэт у партыі і народзе.

За вялікія заслугі перад Камуністычнай партыяй і Саветскай дзяржавай Пятру Міронавічу Машэраву былі прысвоены высокія званні Героя Саветскага Саюза і Героя Сацыялістычнай Працы. Ён узнагароджаны сямю ордэнамі Леніна і многімі медалямі.

Светлая памяць аб Пятру Міронавічу Машэраве, верным сыне Камуністычнай партыі і саветскага народа назаўсёды захавецца ў сэрцах саветскіх людзей.

Л. І. БРЭЖНЕЎ, Ю. У. АНДРОПАЎ, В. В. ГРЫШЫН, А. А. ГРАМЫКА, А. П. КІРЫЛЕНКА, А. М. КАСЫГІН, Д. А. КУНАЕЎ, А. Я. ПЕЛЬШЭ, Р. В. РАМАНАЎ, М. А. СУСЛАЎ, М. А. ЦІХАНАЎ, Д. Ф. УСЦІНАЎ, К. У. ЧАРНЕНКА, У. В. ШЧАРЫЦКІ, Г. А. АЛІЕЎ, М. С. ГАРБАЧОЎ, П. Н. ДЗЕМІЧАЎ, В. В. КУЗНЯЦОЎ, Б. М. ПАНАМАРОЎ, Ш. Р. РАШЫДАЎ, М. С. САЛОМЕНЦАЎ, Э. А. ШЭВАРДНАДЗЕ, І. В. КАПІТОНАЎ, У. І. ДАЛГІХ, М. В. ЗІМЯНІН, К. В. РУСАКОЎ, М. П. ГЕАРГАДЗЕ, Ц. Я. КІСЯЛЕЎ, М. С. ПАТОЛІЧАЎ, А. Н. АКСЕНАЎ, У. І. БРОВІКАЎ, В. А. ГВОЗДЗЕЎ, М. І. ДЗЕМЯНЦЕЙ, М. М. ЗАЙЦАЎ, Ю. Б. КОЛАКАЛАЎ, А. Т. КУЗЬМІН, М. І. ЛАГІР, У. А. МІКУЛІЧ, У. Ф. МІЦКЕВІЧ, Я. П. НІКУЛКІН, М. Н. ПОЛАЗАЎ, І. Я. ПАЛЯКОЎ, Л. С. ФІРЫСАНАЎ, І. Ф. ЯКУШАЎ, У. Е. ЛАБАНОК, К. М. ПЛАТОНАЎ, Н. Л. СНЯЖКОВА, Л. Г. КЛЯЦКОЎ, Я. Я. САКАЛОЎ, В. В. ПРЫШЧЭПЧЫК, С. М. ШАБАШОЎ, Ю. М. ХУСАІНАЎ, Г. Г. БАРТАШЭВІЧ, М. А. БАРЫСЕВІЧ, І. Ф. КЛІМАЎ, Я. І. КЛІМЧАНКА, У. А. РАЛЬКО, Я. І. СКУРКО [Максім Танк].

МІЛЬЁНЫ людзей з глыбокім болям даведліся аб заўчаснай і трагічнай смерці Пятра Міронавіча Машэрава — вядомага дзеяча Камуністычнай партыі і Саветскай дзяржавы, кандыдата ў члены Палітбюро ЦК КПСС, першага сакратара Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Беларусі. Перастала біцца гарачае сэрца, якое ўмясціла ў сабе вялікую любоў да Радзімы, бязмежную адданасць справе партыі, большавіцкую страснасць і прынцыповасць, іскрыстае цяпло чалавечай дабраты.

Жыццё такіх людзей азора на шчырай удзячнасцю і бязмежнай народнай любоўю. Уважэнне гэтай любві — бясконца людская рака, якая павольна цякла праз усю плошчу імя У. І. Леніна, запаўняла ўсе прымываючыя да яе вуліцы. Два дні ў жалобным убранні быў Дом урада ў Мінску, дзе ў зале Вярхоўнага Савета БССР была ўстаноўлена труна з целам памёршага.

Перад пастаментам на чырвоных падушачках — медаль «Залатая Зорка» Героя Саветскага Саюза, залаты медаль «Серп і Молат» Героя Сацыялістычнай Працы, сем ордэнаў Леніна, ордэн Георгія Дзімітрава і іншыя ўзнагароды, якімі адзначаны баявыя і працоўныя заслугі П. М. Машэрава.

Уздоўж пастамента сотні вянокоў — вянок ад Цэнтральнага Камітэта КПСС, Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, Савета Міністраў СССР, вянок ад Генеральнага сакратара ЦК КПСС, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Л. І. Брэжнева. Вянк ад Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Беларусі, ад Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, ад Савета Міністраў БССР, ад працоўных Масквы і Ленінграда, ад саюзных рэспублік, ад партыйных арганізацый рэспублікі, міністэрстваў і ведамстваў, грамадскіх арганізацый Беларусі і працоўных калектываў. Тут жа вянок ад Генеральнага сакратара ЦК Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі, Старшыні

Дзяржаўнага савета ГДР Э. Хонекера, вянк ад генеральных консульстваў ГДР і ПНР у Мінску, ад землякоў, родных і блізкіх памёршага.

Развітацца з П. М. Машэравым, верным сынам Айчыны, выдатным партыйным і дзяржаўным дзеячам, прыбылі сакратар ЦК КПСС М. Зімянін, дэлегацыя Расійскай Федэрацыі на чале са Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета РСФСР М. Яснковым, прадстаўнікі працоўных Масквы, Ленінграда, партыйных і саветскіх арганізацый усіх саюзных рэспублік, многіх абласцей нашай краіны. Дэлегацыю ЦК Польскай аб'яднанай рабочай партыі ўзначальваў член сакратарыята ЦК ПАРП З. Зялінскі.

У журботным маўчанні прайшлі ля труны прадстаўнікі працоўных калектываў рэспублікі, работнікі партыйных, саветскіх і грамадскіх арганізацый, навучанская моладзь. Глыбокі іх смутак. Работніца паклала да пастамента скромныя палявыя кветкі. Пажылая сялянка падышла да ўзгалоўя і нізка пакланілася чалавеку, якога бясконца паважала. Ён быў аднолькава дарагім кожнаму з гэтых людзей.

Праз кожныя дзве мініуты мянялася ганаровая варта. Жалобную вахту ля труны неслі дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР і Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, члены Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Беларусі, Прэзідыума Вярхоўнага Савета рэспублікі, военачальнікі, кіраўнікі партыйных, саветскіх арганізацый горада Мінска і абласцей, прадстаўнікі працоўных калектываў, землякі П. М. Машэрава.

8 кастрычніка на плошчы імя У. І. Леніна ў Мінску сабраліся тысячы мінчан, жыхароў рэспублікі. Тут адбыўся жалобны мітынг, прысвечаны памяці П. М. Машэрава. Яго адкрыў старшыня ўрадавай камісіі, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР І. Палякоў.

Ад Цэнтральнага Камітэта КПСС, Прэзідыума Вярхоўнага

Савета СССР, Савета Міністраў СССР слова агрымлівае сакратар ЦК КПСС М. ЗІМЯНІН.

— Горыч гэтай вялікай утраты, — сказаў ён, — разам з камуністамі і працоўнымі Беларускай Саветскай Сацыялістычнай Рэспублікі перажывае ўся наша партыя, уся наша шматнацыянальная сацыялістычная Радзіма.

Цэнтральны Камітэт КПСС, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савет Міністраў СССР выказаюць глыбокае спачуванне Цэнтральному Камітэту Кампартыі Беларусі, Прэзідыуму Вярхоўнага Савета, Савету Міністраў, камуністам і ўсім працоўным рэспублікі ў сувязі з напатакшым вас вялікім горам.

Дазвольце, дарагія таварышы, перадаць вам глыбокія спачуванні Генеральнага сакратара Цэнтральнага Камітэта КПСС, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР таварыша Леаніда Ільіча Брэжнева ў сувязі са смерцю Пятра Міронавіча Машэрава, выдатнага чалавека і камуніста, актыўнага барацьбіта за справу нашай вялікай партыі.

З імем Пятра Міронавіча Машэрава звязаны вялікія поспехі працоўных Беларусі ў вырашэнні эканамічных і сацыяльных задач, пастаўленых партыяй, у развіцці навукі і культуры рэспублікі. Усюды ён праяўляў кіпучую творчую энергію, умненне натхніц і мабілізаваць людзей.

Пётр Міронавіч Машэраў унёс вялікі ўклад у справу інтэрнацыянальнага выхавання працоўных, ва ўмацаванне брацкай дружбы беларускага народа з вялікім рускім народам, з усімі народамі нашай вялікай Саветскай Радзімы.

Другі сакратар ЦК Кампартыі Беларусі У. БРОВІКАЎ сказаў:

— Ва ўсіх у нас цяжкае, велізарнае гора. Загінуў Пётр Міронавіч Машэраў. Трагічны выпадак абарваў жыццё вялікага, рэдкага па розуму, таленту, душэўнаму абаянню чалавека. Гэта няшчасце як цяжкую асабістую ўтрату глыбока перажы-

ваюць сёння камуністы і беспартыйныя, усе працоўныя рэспублікі, мільёны людзей за яе межамі. Гэта быў чалавек выдатных арганізатарскіх здольнасцей, пастаяннага творчага гарэння, нейтаймоўнай прагі дзеяння. Пятра Міронавіча характарызаваў этанакіраванасць, непахісная воля ў ажыццяўленні планаў партыі. Мы, яго таварышы па рабоце, ведаем, як ён умеў у любой складанай сітуацыі знаходзіць адзіна правільнае вырашэнне ўзнікшай праблемы.

Будучы буйным партыйным і дзяржаўным дзеячам буйнога маштабу, ён заставаўся заўсёды простым і даступным, адкрытым для людзей, якіх ён бязмежна любіў. Чалавекілюбства напаяла ўсю яго істоту, было зыходнай пазіцыяй усяго яго жыцця, яго клопатаў, спраў і ўчынкаў.

У яго ўзласнай натуре сардэчная шчодрасць і дабрата арганічна спалучаліся з бескампраміснай строгасцю і патрабавальнасцю, калі гутарка заходзіла аб якіх бы там ні было

На плошчы імя У. І. Леніна.

ВЕЧНАЙ БУДЗЕ ПАМЯЦЬ НАРОДНАЯ...

адступлення ад прынцыпаў нашага ладу жыцця, норм камуністычнай маралі.

Усе і кожны, хто працаваў з ім, каму давалася сустрэцца з ім, хто так або інакш ведаў яго, назаўсёды захаваюць у сваім сэрцы вобраз гэтага чудаўнага чалавека.

У сваім выступленні слесар-інструментальшчык Мінскага трактарнага завода, член ЦК КПСС, Герой Сацыялістычнай Працы Я. КЛІМЧАНКА сказаў:

— Жыццё і дзейнасць Пятра Міронавіча былі цесна звязаны з працоўнымі калектывамі градпрыемстваў, будоўляў, калгасаў і саўгасаў рэспублікі. Шмат разоў ён бываў і на нашым трактарным заводзе.

Мы ніколі не забудзем яго цёплых душэўных гутаркі, якія праходзілі нярэдка ў цэхах, яго глыбокую зацікаўленасць у вытворчых праблемах і выніках. Рабочыя бачылі, што гэтаму выдатнаму чалавеку, занятаму вялікімі партыйнымі і дзяржаўнымі справамі, былі блізкія і зразумелыя жыццёвыя клопаты кожнага з нас.

Пятру Міронавічу Машэраву была арганічна ўласціва ленынская рыса заўсёды раіцца з людзьмі, быць у гучыні мас.

Мне таксама давалася шмат разоў сустрэцца з Пятром Міронавічам па розных пытаннях і праблемах грамадскай і партыйнай работы. Велізарная эрудыцыя, асабістае абаяанне, скромнасць, чалавечнасць Пятра Міронавіча здабылі яму любоў і павагу, высокі аўтарытэт сярод людзей працы.

Горыч незваротнай утраты прагучала ў выступленні першага сакратара Сяненскага райкома партыі Віцебскай вобласці Р. ХРАМЧАНКІ:

— На сяненскай зямлі прайшлі дзяцінства і юнацтва Пятра Міронавіча. Савецкая ўлада адкрыла перад ім, як і ўсім дзецьмі рабочых і сялян, найшырэйшыя магчымасці для развіцця творчых сіл, талентаў і здольнасцей.

Ён умеў бачыць сённяшні і заўтрашні дзень беларускага народа, не шкадаваў сіл для яго працвіцця, словам і справай веў людзей на ўдарную працу, на новыя дзядзясненні ў вялікай справе камуністычнага будаўніцтва. Усё яго кіпучае жыццё — гэта гарэнне.

Нягледзячы на велізарную занятасць партыйнымі і дзяржаўнымі справамі, Пётр Міронавіч Машэраў знаходзіў магчымасць бываць на роднай Сяненшчыне, пры сустрэчы з землякамі цікавіўся іх справамі і цяжкасцямі, радаваўся поспехам і з глыбокай веданнем справы, з партыйнай прынцыповасцю дапамагаў вырашаць праблемы ў народнай гаспадарцы, і асабліва ў сельскагаспадарчай вытворчасці. Усё гэта мы высока цнім і ажыццяўляем яго парады.

На жалобным мітынгу са словамі смутку, глыбокага жалю і бязмежнай любві да П. М. Машэрава выступілі Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета РСФСР М. Ясноў, другі сакратар ЦК Кампартыі Украіны І. Сакалоў, прэзідэнт Акадэміі навук БССР М. Барысевіч, першы сакратар ЦК Кампартыі Літвы П. Грышкявічус, камандуючы войскамі ЧВВА генерал-палкоўнік танкавых войскаў М. Зайцаў, першы сакратар ЛКСМБ У. Шаптыка.

Жалобны мітынг, прысвечаны памяці вядомага дзеяча Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, кандыдата ў члены Палітбюро ЦК КПСС, першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі П. М. Машэрава, аб'яўляецца закрытым. Пад гукі жалобнага марша труна з целам П. М. Машэрава ўстаноўліваецца на гарматны лафет. Журботны картэж павольна рухаецца па плошчы, вязаджае на Ле-

Жалобная працэсія на Ленінскім праспекце.

нінскі праспект. На гарадскіх будынках прыслушаны дзяржаўныя флагаі СССР і БССР з жалобнымі стужкамі. Уздоўж галоўнай магістралі горада стаяць тысячы мінчан, жыхароў рэспублікі, якія прыйшлі развітацца з выдатным сынам беларускага народа. Картэж праходзіць ля Вечнага агню на плошчы Перамогі. Вечнай будзе памяць народная і аб Пятру Міронавічу Машэраве.

Да самых могілак жалобная працэсія рухалася скрозь тужлівы людскі калідор.

На могілках па Маскоўскай шашы труну з целам П. М. Машэрава да магілы неслі кіраўнікі Кампартыі Беларусі і ўрада рэспублікі. Ля магілы застыла ганаровая варта.

Слова развітання на жалобным мітынгу гаворыць Старшыня Савета Міністраў БССР А. АКСЕНАУ:

— Мы прыйшлі сюды па закліку свайго сэрца, каб аддаць даніну глыбокай павагі і праходзіць у апошні шлях вядомага дзеяча Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, кандыдата ў члены Палітбюро ЦК КПСС, першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі, члена Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, Героя Савецкага Саюза і Героя Сацыялістычнай Працы Пятра Міронавіча Машэрава.

Заўчасна, трагічна абарвалася яркае жыццё гэтага палымянага і стойкага барацьбіта за справу партыі. Вельмі цяжка і горка ўсведамляць, што назаўсёды перастала біцца сэрца гэтага здзіўляюча цэласнага, адданейшага з сыноў нашай партыі, моцнага духам, страснага ў барацьбе і працы камуніста-ленінца.

Неймаверна цяжкая, незваротная ўтрата ўзрушыла нашы душы. Неадоўлым пачуццём глыбокай жалобі, душэўнага болю і горычы ахоплены ў гэтыя дні сэрцы камуністаў, працоўных Беларусі, усіх савецкіх людзей.

Тут, ля яго апошняга зямнога парoga, мы развітаемся са слаўным сынам беларускай зямлі. Ён быў яе дастойным, мужным абаронцам і будаўніком, быў да канца, да апошняга дыхання любячым яе сынам.

Мы развітаемся з чалавекам, бязмежна адданым справе камунізму, нашай вялікай сацыялістычнай Радзіме, сапраўдным інтэрнацыяналістам, выдатным лідэрам рэспубліканскай партыйнай арганізацыі, бліскучым арганізатарам і душой усёй нашай практычнай работы.

Пётр Міронавіч Машэраў быў чалавекам дзяржаўнай мудрасці, прынцыповасці, бальшавіцкай страснасці, бескампромісным і патрабавальным у барацьбе з усякімі недахопамі. Але якой бы велізарнай самааддачы ні патрабавалі ад яго партыйныя і дзяржаўныя

справы, у яго заўсёды заставаўся запас душэўных сіл для людзей. Ён прысвяціў усё сваё жыццё да апошняга дыхання, за іх інтарэсы ўмеў змагацца і патрабаваць. Гэта быў прыклад для ўсіх нас, хто жыў і працаваў побач з ім.

Надзвычай яркае, насычанае слаўнымі дзядзясненнямі і справамі жыццё Пятра Міронавіча Машэрава — гэта подзвіг! Яго нястомная, кіпучая партыйная і дзяржаўная дзейнасць, выдатны талент арганізатара, публіцыста і выхавачеля здабылі яму пераходзячую любоў і найглыбейшую павагу і ўдзячнасць камуністаў і працоўных рэспублікі. З імем Пятра Міронавіча непарыўна звязаны слаўныя старонкі развіцця Савецкай Беларусі, ён унёс велізарны ўклад ва ўздым народнай гаспадаркі і культуры нашай рэспублікі, ва ўмацаванне дружбы і брацтва савецкіх народаў.

У служэнні партыі, савецкаму народу, у барацьбе за ідэалы камунізму ён бачыў увесь сэнс свайго жыцця. Гэтай вялікай справе ён беззапаветна і самааддана служыў да апошняй трагічнай хвіліны.

Такім яго ведалі і такім ён застаецца ў памяці ўсіх камуністаў, усіх працоўных рэспублікі, у памяці савецкіх людзей. Такія былі людзі, як Пётр Міронавіч Машэраў, не ўходзяць назаўсёды. Яны застаюцца ў страі знамянальным племнам сваёй працы, сваёй барацьбы, сілай свайго маральнага і духоўнага ўплыву на лёс людзей, прадаўжаючых тую вялікую справу, за якую яны змагаліся.

У сэрцах камуністаў, усяго беларускага народа, у кіпенні нашых працоўных будняў, у нашым духоўным росце, ва ўсім нашым жыцці заўсёды будзе жыць светлы вобраз Пятра Міронавіча Машэрава — непакіснага бальшавіка, вернага сына Камуністычнай партыі, выдатнага кіраўніка рэспубліканскай партыйнай арганізацыі і чудаўнага чалавека.

Няхай жа пухам будзе табе, дарагі Пётр Міронавіч, родная зямля, зямля, за якую ты змагаўся і праліў кроў, якую бязмерна любіў, у імя росквіту і шчасця якой ты так многа зрабіў.

У гэту апошнюю мінуту развітання мы падзяляем бязмернае гора і выказваем глыбокія спачуванні жонцы і вернаму другу Пятра Міронавіча — Паліне Андрэеўне, яго дзедзі, родным і блізкім, таварышам па барацьбе і працы.

Мы схіляем свае галовы перад прахам нашага бясконца дарагога друга і таварыша Пятра Міронавіча Машэрава.

Вечная і ўдзячная памяць табе!

Бывай, наш дарагі Пётр Міронавіч!

Родныя і блізкія развітаюцца з П. М. Машэравым. Пад

жалобныя мелодыі труна апускаецца ў магілу. Грымьць салют. Выконваюцца дзяржаўныя гімны Савецкага Саюза і Беларускай ССР.

Ля пакрытай вянкамі і кветкамі магілы ўрачыстым мар-

шам праходзяць воіны ганаровага эскорта. Яны аддаюць апошнія воінскія ўшанаванні Пятру Міронавічу Машэраву, вернаму сыну Айчыны, які прысвяціў усё сваё жыццё служэнню вялікай справе Леніна.

ГЛЫБОКІЯ СПАЧУВАННІ

Трагічная смерць вядомага дзеяча Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, выдатнага арганізатара партыйнага і савецкага будаўніцтва ў Беларусі, кандыдата ў члены Палітбюро ЦК КПСС, першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі, члена Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, Героя Савецкага Саюза, Героя Сацыялістычнай Працы Пятра Міронавіча Машэрава глыбокім болям і смуткам адазвалася ў сэрцах камуністаў, рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыі, ветэранаў партыі і ваіны, моладзі, воінаў Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога флоту, усіх савецкіх людзей.

У адрас ЦК КПБ, Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, Савета Міністраў Беларускай ССР паступаюць шматлікія пісьмы і тэлеграмы з выказаннем глыбокага спачування з прычыны трагічнай смерці дарагога Пятра Міронавіча Машэрава.

Спачуванні паступаюць ад партыйных і савецкіх органаў саюзных і аўтаномных рэспублік, ад абласных і раённых партыйных арганізацый краіны, нашай рэспублікі.

На імя Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР І. ПАЛЯКОВА прынята тэлеграма спачування ад генеральнага сакратара ААН Курта ВАЛЬДХАЙМА, у якой гаворыцца:

«Ваша правасхадзіцельства, з вялікім смуткам я даведаўся аб заўчаснай смерці пана Пятра Міронавіча Машэрава, першага сакратара Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі. Я хацеў бы выказаць Вам, і праз Вас вашаму ўраду, мае шчырыя спачуванні з прычыны гэтага сумнага здарэння. Я таксама прашу Вас перадаць сям'і памёршага мае сардэчнае спачуванне ў сувязі з іх трагічнай утратай».

Тэлеграмы са словамі смутку і спачування прысылаюць людзі з усёй нашай краіны, якія асабіста ведалі і любілі П. М. Машэрава.

«Як і ўсе савецкія людзі, глыбока перажываю цяжкую ўтрату — трагічную смерць Пятра Міронавіча Машэрава. — Гаворыцца ў тэлеграме токара-расточніка Гомельскага станказавода, дэпутата Вярхоўнага Савета СССР У. Шварова. — Светлая памяць аб Пятру Міронавічу назаўсёды захаваецца ў нашых сэрцах».

«Глыбока засмучаны цяжкай утратай — заўчаснай смерцю дарагога Пятра Міронавіча Машэрава, — піша вядомы беларускі паэт Максім Лужанін. — У ім пранікліваць і цвёрдасць кіраўніка нязменна спалучаліся з душэўнымі клопатамі і ўвагай да чалавека. Многія гады адчувала наша культура пастаянную бацькоўскую дапамогу Пятра Міронавіча. Нізкі паклон яму, вечная ўдзячная памяць».

ААН УШАНОЎВАЕ ПАМЯЦЬ П. М. МАШЭРАВА

Журботная вестка аб трагічнай гібелі вядомага дзеяча Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, кандыдата ў члены Палітбюро ЦК КПСС, першага сакратара ЦК Кампартыі Беларусі П. М. Машэрава з вялікім смуткам успрынята ў ААН. На дзённым пленарным пасяджэнні 6 кастрычніка старшыня XXXV сесіі Генеральнай Асамблеі ААН, а таксама старшыні ўсіх прадаўшых у гэты дзень галоўных камітэтаў Асамблеі, кіраўнікі дэлегацый і прадстаўнікі сацыялістычных дзяржаў, многіх краін Еўропы, Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі выказалі Беларускай ССР і яе народу глыбокія спачуванні з прычыны гэтай цяжкай утраты.

Члены дэлегацыі Беларускай ССР на пленарным пасяджэнні і ў Камітэтах Генеральнай Асамблеі расказалі аб слаўным жыццёвым шляху П. М. Машэрава і выказалі пачуцці ўдзячнасці за спачуванні.

У гэтыя дні пастаяннае прадстаўніцтва Беларускай ССР пры ААН наведвалі кіраўнікі і члены дэлегацый, пастаянныя прадстаўнікі сацыялістычных і іншых дзяржаў пры ААН, генеральны сакратар ААН, якія зрабілі запісы ў жалобнай кнізе спачуванняў.

З А ЭТУ сложную тему меня побудило взяться письмо земляка. Вот оно. Наш читатель Э. Левитский из Австралии пишет в редакцию: «В наших газетах всегда много материалов, посвященных тому или иному аспекту сложных взаимоотношений между взрослыми и их детьми. Если раньше много писалось о жестокости, проявляемой родителями к детям, то в последнее время, по свидетельству газеты «Сан», психологи и врачи в США озабочены новой проблемой — избиванием родителей детьми. Доктор Р. Галлиес из Гарвардской медицинской школы подсчитал, что от рук детей ежегодно погибает от одной до двух тысяч родителей. Обычно в таких случаях дети избегают наказания, так как их семьи не желают передавать дело в полицию». Далее наш земляк приводит слова молодого человека, осужденного за убийство: «По-моему, главной причиной совершаемых преступлений является то обстоятельство, что жестокость стала частью нашей жизни». Автор заканчивает свое письмо так: «Убежден, что этот убийца, приговоренный к пожизненному заключению, сказал сущую правду».

Прочитав я об этой грустной статистике, и мне захотелось поделиться тем, с чем я встретился в недавней командировке в Новополоцке. Совершенно иная атмосфера в семье... Но, впрочем, не буду навязывать своего мнения. Пусть читатель сам сделает вывод.

ДАЛЕКО ЛИ ПАДАЕТ ЯБЛОКО?

Хозяйка принесла тарелку с яблоками и сказала мягко:
— Попробуйте яблочки из нашего сада.

— А где ваш сад?
— Рядом с городом дача, там и растут...

Мария Константиновна недавно вышла на пенсию и теперь присматривает за внучкой. Годовалая Лиля, очень похожая на румяное яблочко, резвилась на ковре. Поэтому и пришла мне на память поговорка: яблоко от яблони недалеко падает...

— Действительно, каждая семья как та яблоня: и цвести должна, и плоды давать. А иначе хозяин не будет терпеть ее в огороде, вырубит, — сказал Виктор Яковлевич, муж хозяйки, в ответ на поговорку.

Я пояснил, что хотел бы узнать об их детях: как росли, кем стали, об отношениях с родителями.

— Об этом лучше их самих не рассказывай. Но с нами живет только дочь, а сыновья — отдельно и теперь далеко, — ответил мой собеседник и позвал из кухни дочь, где Вера готовила обед.

— Раскатились наши яблоки, — с грустью сказала Мария Константиновна.

В этой семье все было, как и в других: дети росли, а родители старели. Совсем недавно на пенсию вышел и Виктор Жабуренко, поэтому почти все время проводит на даче. Он считает: там легче привыкать к новой житейской роли.

Этот сильный человек (до приезда в

Новополоцк работал кузнецом на железной дороге) располагает к себе добротой. Она чувствуется и в манере говорить, и в рассуждениях. Как-то старательно, чуточку торопясь, отвечает на вопросы.

Об отношениях с детьми раньше и теперь он сказал:

— Мне хотелось сыновей поскорее учить делу. Это, наверное, потому, что сам к труду приобщился рано. И хотя сейчас время другое, все же главным в воспитании считаю труд. Мне кажется, что даже игра ребенка — это маленькая работа. Николай и Толя в раннем детстве настойчиво стремились помогать мне. Когда что-нибудь мастерил дома, брал их в помощники. И хотя это было хлопотно (порой с трудом находил молоток и гвозди), но когда подросли, мы дружно, в согласии, квалифицированно

КАКОЙ ОН, МИР СЕМЕЙНЫХ ЦЕННОСТЕЙ

ЧЕМ СИЛЬНЫ ЖАБУРЕНКИ, ГРАБОВЫ И ДРУГИЕ

ЧТО НУЖНО, ЧТОБЫ ЖИЗНЬ УДАЛАСЬ

Отцы и дети

строили нашу дачу. Так что отношения у нас на равных, деловые.

Этот человек закладывал Новополоцк. Трубопроводные коммуникации в городе — дело рук его бригады. Из строителей, по его словам, он не ушел, потому что строителями стали его сыновья. Николай временно работал на Ставропольщине: командировали возводить дома. Анатолий живет и работает в Тюменской области.

Вблизи, пока росли, они этот город, построенный отцом, взглядом и умом охватить, разумеется, не могли. Зато теперь, издали, он им как маяк для кораблей. В этом они признаются в письмах.

Мария Константиновна также вырастила себе смену — Вера полностью заменила мать в домашних заботах. Она кассир в продовольственном магазине, а мать работала поваром в ресторане.

Узнав, что дочь с мужем больше двух лет живет у родителей, я спросил у Марии Константиновны об отношениях с зятем: все-таки чужой человек пришел в их дом.

— Пусть об этом дочь скажет, ей виднее, — с улыбкой ответила мать.

— Мама умеет ладить с людьми. Чтобы не испортили отношения с зятем, она доверила кухню мне, — в тон матери заметила дочь.

— Правильно, — поддержал отец. — В остальном нам делить нечего. Квартира принадлежит всем. — И пояснил: —

После двухкомнатной, где мы жили не так уж долго, нам дали трехкомнатную без всякой очереди. В подарок за труд. И еще орден. Заглянув в укромный уголок, он подал мне коробочку с орденом Трудового Красного Знамени.

Потом в городском музее я снова «встретился» с Виктором Жабуренком. С портрета на меня смотрели добрые, умные глаза этого человека, а внизу была подпись: «Почетный строитель города Новополоцка».

«СЧАСТЛИВАЯ ЖИЗНЬ НЕ КАЖЕТСЯ ДОЛГОЙ»

Семья Грабовых больше семьи Жабуренков на одного человека: в ней выросли три сына и дочь. Встретиться довелось мне лишь с самым младшим — Андреем. После окончания Новополоцкого политехнического института уже

страсти к технике (сиял, как игрушка), а кактусы — трогательной привязанности к природе. Андрей поделился своей заботой:

— Скоро иду в армию, а с кактусами не знаю, как быть. Много тонкостей в уходе. Боюсь, мама просто не успеет за каждым присмотреть.

Позже, за чаем, на который нас с Андреем позвали родители, я заметил, как сын похож на мать внешне и внутренне. Все: манеры, речь, даже голос — материнское. Поэтому о характере матери рассказывать особо нет надобности: он весь в сыне. И разнообразие интересов, увлечений передала ему. Меня поразили ковры, сотканные Маргаритой Викторовой. Сколько терпения и труда! В одном изделии тысяча двадцать рядов, полмиллиона узлов... и около года работы в «свободное» время, если его уместно назвать свободным, когда у женщины четверо детей. Более тысячи рублей не раз предлагали ей за ковер. Но все, сделанное ее руками, становится подарками детям в день свадьбы.

Понистине щедрость матери не знает границ! И особенно, когда дети оправдывают ее надежды. У Грабовых это так. В простой рабочей семье трое детей получили высшее образование. Николай живет и работает в Москве, он офицер. Дочь Наташа — геодезист, выпускница новополоцкого института. Сын Юра, отдавший предпочтение рабочей профессии, трудится электрослесарем на лесопромышленном комплексе в Усть-Илимске. Из далекого сибирского края бабушка и дедушка получают письма от внука Алеши.

Фрезеровщик объединения «Полимир» Виктор и крановщица Маргарита Грабовы были единодушны в ответе на мой вопрос, удалась ли их жизнь. Все их счастье в детях, считают они. А если дети хорошие, жизнь не кажется долгой.

Когда перед отъездом я опять зашел к Грабовым, семья увеличилась вдвое. Приехали внучки и невестка из Москвы, а на следующий день ждали Николая. В большой семье, кроме обычных праздников, есть свои. На таком мне посчастливилось быть. Встреча трех поколений впечатляет. Здесь я услышал мудрые слова о жизни и ее ценностях от старшего; смелые, но не лишенные опыта — от среднего; а самое главное — им внимали пытливые глаза младшего поколения. Я покидал семью со светлым, радостным чувством.

Из окон утопающего в зелени особняка звучала музыка. Она заставила меня войти в дом: это был детский сад.

В большом зале за пианино я увидел девушку. Оказалось, музыкальный воспитатель Светлана Мазная готовилась к встрече с детьми. Скоро урок музыки. Мне подумалось, что вот она вместе со своими коллегами и помогает родителям растить детей такими, какими я их встретил в семьях Грабовых и Жабуренков. Ведь в Советском Союзе детей воспитывают вместе — государство и семья.

Георгий ПАВУЛЯ.

пішуць землякі

НАС ПРЫНЯЛІ, ЯК РОДНЫХ

Дарагія сябры! Мінула ўжо больш трох месяцаў, як я вярнуўся дамоў з паездкі па Радзіме, а мне здаецца, што прайшоў усяго толькі адзін тыдзень: настолькі яркія ўражанні дала гэтая паездка. Уся наша турысцкая

група Федэрацыі рускіх каўнаўцаў і, вядома ж, я асабіста выказваем агульную думку, што наша падарожжа прайшло з вялікім поспехам. Я сваімі вачыма ўбачыў многія гарады, аб якіх раней толькі чытаў. Усюды Радзіма прымала нас, як родных,

уюсуды аб нас вельмі добра кланаліся, як маці кланаліся аб сваім дзіцяці, якое робіць першыя крокі. У маёй памяці гэтая паездка застанецца на ўсё жыццё.

Мікалай ЖЫГУН.

Канада.

ЖИЗНЕРАДОСТНЫ ГРОД

В этом году благодаря приглашению Белорусского общества «Радзіма» мне посчастливилось провести семь незабываемых дней в городе-герое Минске. Смотришь на город, на его нарядные улицы и площади, скверы и парки, и просто не верится, что по этой земле прошла самая страшная война. Люди с гордостью, любовью и глубокой печалью чтут память погибших в боях за Родину, а также мирных жителей — невинных жертв фашизма. Мемориальный комплекс «Хатынь» и музей Великой Отечественной войны произвели на меня просто потрясающее впечатление.

Я с удовольствием посещала различные достопримечательные места города: гуляла по широким, краси-

вым и таким зеленым улицам.

Особо хочется рассказать о встрече с участниками самодеятельного ансамбля «Радость». С репетиции, которая проходила в прекрасном здании Дворца профсоюзных, мне просто не хотелось уходить. Именно эта встреча дала мне возможность по-настоящему понять, какое внимание проявляют на моей Родине к организации досуга трудящихся, какие большие возможности предоставляются им для этого. Если хочешь петь, танцевать, рисовать или развивать любые другие свои способности, в чудесных Дворцах и Домах культуры всегда сможешь найти хорошее помещение и знающего руководителя. Признаюсь, что глядя на ансамбль «Радость»,

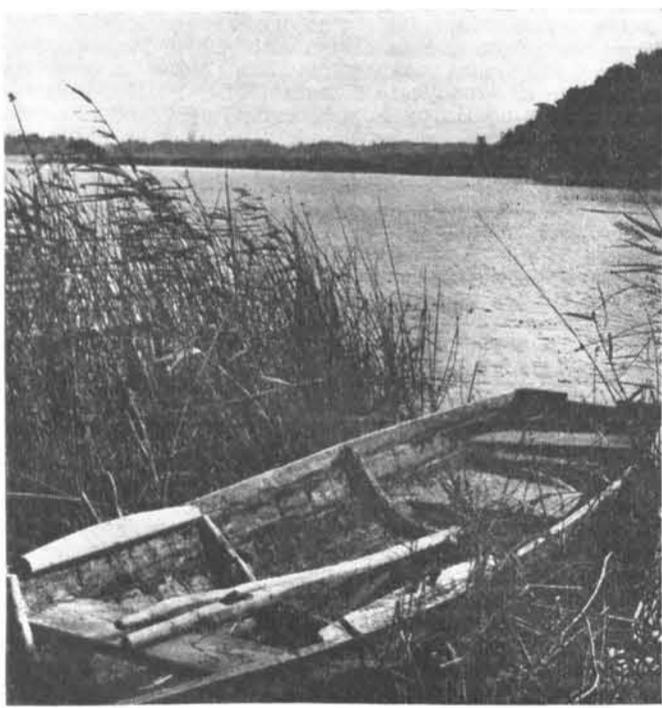
я с завистью вздыхала. Ведь нашему самодеятельному ансамблю «Калинка» в Голландии приходится сталкиваться с очень большими трудностями при организации репетиций.

Здесь, дома, я еще долго буду рассказывать своим подругам — соотечественницам о вашем чудесном, жизнерадостном городе, о более чем душевном приеме, оказанном мне Белорусским обществом «Радзіма», которое всегда помогает нам, живущим за рубежом, не отрываться от Родины и укреплять культурные связи с ней.

Большое спасибо за оказанную мне помощь.

Елизавета ВАН дер ВЕЛ-БЕРЕЖНАЯ.

Голландия.

Возера Дрываты.

Фота А. ЛАБАДЫ.

У КАМІТЭЦЕ ПА ЛЕНІНСКІХ І ДЗЯРЖАЎНЫХ ПРЭМІЯХ СССР

У Маскве пад старшынствам Г. Маркава 8 кастрычніка адкрылася сесія Камітэта па Ленінскіх і Дзяржаўных прэміях СССР у галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры пры Савецца Міністраў СССР.

На сесіі будуць разгледжаны творы, адабраныя для ўдзелу ў конкурсе на атрыманне Дзяржаўных прэміяў СССР 1980 года, і вынікі іх грамадскага абмеркавання.

Новая кафэ «Зялёны Луг» адкрылася на вуліцы Карбышава ў Мінску. Памяшканне абсталявана мэбляй, стылізаванай пад тую, якой калісьці карысталіся беларускія сяляне. Адначасова ў кафэ могуць размясціцца амаль сто трыццаць наведвальнікаў.

Фота М. ХАДАСЕВІЧА.

МЕДАЛІ ПА АЛІМПІЯДЗЕ ЛІЧАЦЬ

На XXII Алімпійскіх гульнях у складзе зборнай каманды Савецкага Саюза выступалі прадстаўнікі ўсіх саюзных рэспублік, Масквы і Ленінграда. Наш карэспандэнт сустраўся з намеснікам старшыні Камітэта па фізічнай культуры і спорту пры Савеце Міністраў БССР Іванам ГУЦЬКО, які адказаў на пытанні, звязаныя з падрыхтоўкай і ўдзелам беларускіх спартсменаў у Гульнях.

— *Іван Пятровіч, на апошняй Алімпіядзе ў складзе зборнай каманды Савецкага Саюза было 43 прадстаўнікі Беларусі. Гэта амаль удвая больш, чым на XXI Гульнях. Як праходзіў адбор алімпійцаў у нашай рэспубліцы?*

— Так, вельмі прыемна, што спартсмены Беларусі былі прадстаўлены ў такой вялікай колькасці. Тым больш, што, як ніколі, на месца ў зборнай камандзе СССР прэтэндавала нямаля спартсменаў з высокімі вынікамі з іншых саюзных рэспублік, Масквы і Ленінграда.

Кандыдатамі ў зборную алімпійскую каманду краіны ў першапачатковым цыкле падрыхтоўкі было зацверджана значна больш спартсменаў. У нашай рэспубліцы рыхтаваліся да Алімпіяды каля 80 спартсменаў. Ім трэба было зарэкамендаваць сябе на чэмпіянатах краіны, Еўропы і свету. Прычым шлях у зборную каманду СССР быў адкрыты на працягу ўсяго часу аж да непасрэднага зацвярджэння і выступлення на Маскоўскай Алімпіядзе. З гэтымі задачамі паспяхова справіліся гімнастка Нэлі Кім, вясляр Уладзімір Парфяновіч, коннік Віктар Угрумаў, плывец Сяргей Каплякоў, фехтавальшчыкі Аляксандр Раманкоў і Алена Бялова і іншыя вядучыя спартсмены, якія трывалі замацаваліся ў асноўным складзе зборнай каманды краіны. Высокія спартыўныя вынікі паказалі штангіст Леанід Тараненка, скакун у ваду Аляксандр Партноў, веласіпедыст Алег Логвін, стралок з лука Барыс Ісачанка, лёгкаатлет Мікалай Кіраў. Праявілі вялікую настойлівасць у дасягненні мэты спартсмены старэйшага пакалення — удзельнікі трох Алімпіяд Віктар Сідзяк і рэкардсмен свету ў спартыўнай хадзьбе Яўген Іўчанка...

— *Прабачце, але і Генадзь Валюкевіч, і Віктар Мяснікоў, і Уладзімір Камінскі...*

— Разумею. Вы хочаце сказаць, што і яны чэмпіёны і рэкардсмены, але сярод алімпійцаў іх не было. Так, на жаль, гэтыя вядомыя спартсмены ў склад алімпійскай каманды краіны не былі ўключаны. Генадзь Валюкевіч і Віктар Мяснікоў атрымалі траўмы і не змаглі аднавіць спартыўную форму. Трэнерамі зборнай перавага ў каманднай веласіпеднай гонцы на 100 кіламетраў была аддадзена маладым спартсменам. У выніку замест Уладзіміра Камінскага ўключан быў Алег Логвін. Дарэчы, маладзёжны склад поўнаасцю апраўдаў сябе. Спартсмены заваявалі залаты алімпійскі медаль. Хвароба не дазволіла стартаваць у групавой веласіпеднай гонцы чэмпіёну СССР Леону Дзежыцу. Па розных іншых прычынах не вытрымалі выпрабаванняў яхтсмен Сяргей Харэцкі, лёгкаатлет Мікалай Грэбнеў і Надзея Грэха, вясляры Мікалай Астапковіч і Віктар Раманкоўскі. У той жа час нас асабліва радуе настойлівасць Віктара Сідзяка, Алены Бяловой, Яўгена Іўчанкі, Віктара Угрумава. Так што ў алімпійскую каманду краіны былі залічаны сапраўды мацнейшыя, нягледзячы на ўзрост і заслугі.

— *Вось мы і падышлі да галоўнага — стартаў Маскоўскай Алімпіяды. Як можна расцэньваць выступленне беларускіх спартсменаў?*

— На XXII Алімпіядзе беларускія спартсмены ўдзельнічалі ў спаборніцтвах па 16 відах спорту з 24, што ўваходзілі ў праграму Гульняў, і заваявалі 34 медалі, у тым ліку 15 залатых, 10 сярэбраных і 9 бронзавых. Для параўнання адзначу, што па колькасці заваяваных

медалёў група беларускіх спартсменаў абышла зборныя каманды такіх краін, як Англія, Францыя, Іспанія і іншыя.

Амаль усе беларускія спартсмены выступілі выдатна, а многія праявілі сапраўды спартыўны гераізм. Уззяць хоць бы нялёгка старты Уладзіміра Парфяновіча. Прыняць удзел у трох дыстанцыях на адной Алімпіядзе і заваяваць 3 залатыя медалі!.. Асабліва запомнілася мужнасць Уладзіміра Парфяновіча і яго напарніка Сяргея Чухрая. У вострай спартыўнай барацьбе з венгерскімі спартсменамі на дыстанцыі тысяча метраў яны спачатку праігравалі, але потым знайшлі сілы на заключныя фініш і на апошніх метрах абышлі іх. А хіба не сталае майстэрства і спартыўную вытрымку праявіў Леанід Тараненка? Ён праіграваў балгарскаму штангісту Хрыставу ў рыжку 7,5 кілаграма, але ў штуршку ўстанавіў новы рэкорд свету — 240 кілаграмаў і стаў алімпійскім чэмпіёнам.

— *Навінна, я не памылюся, калі скажу, што ў напярэднім адказе на маё пытанне вы не выпадкова падкрэслілі такія словы: «амаль усе беларускія спартсмены выступілі выдатна»?*

— Вядома, мы незадаволены выступленнем скакуна ў вышыню Аляксандра Грыгор'ева, які пераацаніў свае магчымасці, адмовіўшыся ў апошнія гады ад шэрагу выступленняў у адказных спаборніцтвах. Гэта і адбілася на яго маральна-валявой падрыхтоўцы. Не праявіў байцоўскі якасцей у бегу на 5 тысяч метраў Аляксандр Фядоткін. Мы не можам абвінавачваць Ірыну Карачову. Яе падвёў конь.

— *Вядома, усе гэтыя пралікі аналізуюць спецыялісты і трэнеры, робяць неабходныя вывады...*

— Так, найперш аналізуюцца прычыны няўдалых выступленняў асобных беларускіх спартсменаў на Гульнях. Акрамя таго, у трэнераў і спецыялістаў ёсць яшчэ праблема, якую трэба рашыць да наступнай Алімпіяды. Гэта прадстаўніцтва нашых спартсменаў у зборнай камандзе Савецкага Саюза. У нас ёсць майстры міжнароднага класа па фехтаванню, веласіпеднаму спорту, хадзьбе, гімнастыцы... Але на Маскоўскай Алімпіядзе ў зборнай краіны не было прадстаўнікоў рэспублікі па боксу, вольнай барацьбе, валеяболу, сучаснаму плячборству. Яшчэ адстае жаночая лёгкаатлетыка. Няма добрай замены пльўцам Сяргею Каплякову і Вользе Клявакінай, якія, дарэчы, жывуць і вучацца цяпер па-за межамі рэспублікі. Спраў, адным словам, вельмі многа.

— *Трэба спадзявацца, што за чатыры гады да наступнай Алімпіяды гэтыя хібы будуць выпраўлены. Цяпер апошняе пытанне: перад XXII Гульнямі быў рэканструяваны рад спартыўных аб'ектаў. Як яны выкарыстоўваюцца?*

— Кратка раскажу аб двух з іх. На стадыёне «Дынама» праходзяць гульні першынства краіны па футболе сярод каманд вышэйшай лігі. Дарэчы, рэканструкцыя стадыёна дапамагла рашыць праблему «лішняга білецніка». Тут жа праходзяць спартыўныя святы. Вось і нядаўна, 19 верасня, на «Дынама» адбылося адкрыццё IX Усесаюзнага злёту пераможцаў паходу камсамольцаў і моладзі па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы савецкага народа. Спартыўны комплекс «Стайкі» стаў месцам збораў гімнастаў, барцоў і фехтавальшчыкаў Савецкага Саюза. А нядаўна тут праходзіла падрыхтоўку зборная каманда краіны па хакею з шайбай. Ніводзім з алімпійскіх аб'ектаў Беларусі не пустае.

Гутарку вёў Яўген ТУРАЙКЕВІЧ.

ПО СТРАНИЦАМ ИЗДАНИЙ ЗАРУБЕЖНЫХ СООТЕЧЕСТВЕННИКОВ

РУССКИЙ ГОЛОС

КОГО ОНИ «СПАСАЮТ»

Что ни говорите, а жить в Нью-Йорке весело. Общественный пульс бьёт прямо-таки ключом. Газеты, листовки, демонстрации, манифестации. Иммигранты объединяются в плотные кучки и вместе с «коренными» вышагивают вдоль знаменитой Пятой авеню. Митингуют и восклицают. И главное, к чему стремятся эти общественники, конечно же, спасение советских евреев. Я сам видел транспарант, красовавшийся недавно над унылым сборищем в районе площади ООН. Из зарешеченного окна в каменной стене каземата выглядывает измождённое личико советского — пока — еврея и вопиет о спасении.

О спасении и не меньше того! Никто, разумеется, не задается вопросом, от кого и от чего следует спасать советских евреев. Боже мой, что с ними творится в СССР, если послушать разглагольствования непрошенных «спасителей»! И на работу-то их не берут, и в институты-то их детей не принимают. Единственное, что доступно сегодняшнему советскому еврею, это тюрьма...

Меня, правда, всегда интриговал вопрос: каким образом при полном отторжении молодых евреев в Советском Союзе от институтов и университетов, консерваторий и академий возник в числе иммигрантов столь, прямо скажем, высокий процент личностей с высшим образованием? Диву даешься, да и только. Это что же, они при помощи «самообразования» стали инженерами, врачами, музыкантами, педагогами, журналистами и даже литераторами, мастерами, как говорится, изящной словесности? Или, кто знает, на «научных» семинарах господина Лернера «одипломнились» и «остепеннились»? А может быть, их «университеты» — это пресловутые «ссылки», на которые весьма нередко ссылаются нынешние «мученики» и «страстотерпы» из несметного обилия сердобольных «спасителей» — сионистов?

Все это я говорю отнюдь не без повода. Поводом послужило одно случайное обстоятельство. Попалось мне на глаза недавнее постановление, касающееся очередного присуждения Ленинских премий за наиболее выдающиеся работы в области советской науки и техники, литературы и искусства.

Я не из тех, кто скрупулезно выискивает типичные еврейские имена и фамилии повсюду, где возможно, даже в телефонных справочниках. Более того, я не еврей и не антисемит. Но на сей раз меня заинтересовало не столько количество, сколько процентное соотношение евреев в почетном списке новых лауреатов. Сплошные имена «угнетенных» и «гонимых»...

Не буду голословен: Непорент Берт Самуилович — доктор наук, начальник отдела крупного академического института. Иофис Наум Абрамович — доктор наук, главный инженер одного из промышленных предприятий. Абкин Абрам Давыдович — доктор наук, завлабораторией института Академии наук СССР. Кринский Валентин Израилевич — старший научный сотрудник. Жаботинский Анатолий Маркович — доктор наук. Рабухин Александр Ефимович — профессор-медик. Биргер Абрам Исакович — генеральный директор. Пинский Геннах Иосифович — зам. начальника цеха металлургического комбината.

А уж насчет лауреатов в области искусства и говорить нечего. Только взглянул в постановление и радостно поразился. Откуда это берется в стране «всеобщего еврейского угнетения»? Смотрите: Славин Кушель Лейбович... Ицков Игорь Моисеевич... Гутман Игорь Семенович... Райкин Аркадий Исакович... Это все не «завуалированные» и задрапированные советские евреи, а что ни на есть самые натуральные! Вот и подумаешь, уж не их ли собираются «спасать» нью-йоркские доброхоты и их новоявленные лакеи из числа выплеснутых так называемой «третьей волны»?

Известно, что подчеркивание еврейства является одной из распротраненных разновидностей того же антисемитизма. Я в данном случае хочу заметить, что евреи, отысканные мною среди лауреатов Ленинской премии, — это не только равноправные, но и прославленные в своей стране советские граждане. Это золотой фонд советской науки и культуры.

Но поскольку недавно отмечалось тридцатипятилетие Победы, то мне, давным-давно не бывавшему на Родине, хочется вспомнить еще несколько лиц еврейского происхождения, которыми советский народ всегда будет гордиться. Это Герой Советского Союза генерал армии Давид Крайзер. Это дважды Герой Советского Союза генерал-полковник танковых войск Давид Драгуновский. Это один из прославленных полководцев, погибших под Москвой, генерал-майор Лев Доватор. Можно вспомнить и летчика-испытателя дважды Героя Советского Союза Галлая. Их много, всех не перечислишь.

Что же касается «деятели» одесского «привоза» и машинаторов из киевских, львовских и кишиневских комиссионок, то их, пожалуй, прижимали. А за что? За то, что не хотели жить честно. Вот они-то, подобные «узнику Сиона», проворовавшемуся на «выгодном посту» директора московского магазина «Таджикистан», как видно, и нуждаются в «братской» руке сионистских «спасителей».

Мне бы хотелось, чтобы не по лживым «свидетельствам», а по неопровержимым документам, таким, как упомянутое мною постановление, люди судили о положении советских евреев.

Мих. ЗЕЛЕНИН.
Чикаго.

МАЦНЕЕ САВЕЦКА-ВЕНГЕРСКАЯ ДРУЖБА

Третья республиканская конференция Беларускага адзялення Таварыства савецка-венгерскай дружбы, якая адбылася 9 кастрычніка, падвяла вынікі дзейнасці за 1974—1980 гады.

Дакладчык — старшыня праўлення адзялення Таварыства міністр асветы БССР М. Мінкевіч і выступіўшыя ў спрэчку адзначалі, што брацкая дружба і супрацоўніцтва, якія аб'ядноўваюць народы СССР і ВНР, сталі важным фактарам у барацьбе за мір, умацаванне магутнасці і адзінства сацыялістычных краін.

СТАЛЕЕ АСОБА ПІСЬМЕННІКА, ШЫРЫЦЦА ГАРЫЗОНТ ЯГО ТВОРЧАСЦІ

АД АЎТАРА

Нарадзіўся я ў 1931 годзе на Случчыне, у сялянскай сям'і. Скончыў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт імя У. І. Леніна. Больш семнаццаці гадоў працаваў журналістам у розных газетах і часопісах, больш сямі гадоў — у рэспубліканскім выдавецтве «Мастацкая літаратура». З'яўляюся аўтарам некалькіх кніг дакументальнай прозы, кніг апавесцяў для дзяцей «Зямля ў нас такая», «Навасёлы, або праўдзвая, часам вясёлая, часам страшнаватая кніга пра незвычайны месяц у жыцці Жэні Мурашкі», «Прыгоды Бульбобаў», зборніку апавесцяў і апавяданняў для дарослых «Калодзеж», «Калянае лісце», «Чэрці ў коміне», раманаў «Мора Герадота» і «Градабой».

Калі «Мора Герадота» расказвае пра партызанскую барацьбу супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў на Беларусі ў час мінулай вайны, то ў «Градабой» ўжо мірная тэматыка, паказана жыццё

цё беларускай вёскі ў нашы дні. У складаных, драматычных абставінах паказваецца жыццё сям'і Сухавей — самога пачынальніка роду Івана Іванавіча і яго сыноў Гардзея, Рыгора і Фёдора, дачкі Настасы. Вельмі няпроста ім выстаецца пад градабоек жыццёвых выпрабаванняў і захаваць душу не спляжанай, сумленне — чыстым.

Нядаўна беларускі літаратурны часопіс «Полымя» закончыў друкаванне скарочанага варыянта рамана [№№ 6, 7, 8 за 1980 г.], поўнаасцю раман выходзіць сёлета ў выдавецтве «Мастацкая літаратура».

...Пенсіянер-удаец Іван Сухавей вырашыў ажніцца другі раз. Перасяляецца ад дачкі з новага цаглянага дома ў падноўленую старую хату, прыводзіць другую жонку — Аляксану, таксама пенсіянерку. Узбуджана такой падзеяй вёска, неспакойна ў сем'ях сыноў і дачкі. Пакутуе Настаса: за бацькавы грошы пабудавана мураванка, на яго запісана. А раптам другая жонка, як першая

спадчыніца, будзе прэтэндаваць і на новы дом! Не знаходзіць спакою Рыгор, парушыліся яго планы. Нелады ў яго сям'і, хоча кідаць жонку і дзяцей, перасяляцца ў старую бацькаву хату, можа, нават з каханаю жанчынай Волькай. А як будзе цяпер! Бацька ж сам туды ўсяліўся, сам завёў новую сям'ю. Будзе стары рэгістраваць шлюб з Аляксанай ці не! Хай бы ўсё абышлося толькі вечарынкаю-гулянем, хай бы ўжо яны так дажывалі свайго веку...

У Федзі свой клопат, ён і настаўнік, і аспірант акадэмічнага інстытута фальклору, ён трапіў на бацькава вяселле «з карабля на баль», проста з экспедыцыі, дзе вывучаў фальклор і народнае адзенне. Ён і тут, на вяселлі, не перастае быць даследчыкам: што яшчэ захавалася ад традыцыйнага беларускага народнага вяселля ў век паскоранай урбанізацыі!

Напружанасць адчуваецца на вясельнай вечарынке, хоць усе стараюцца весяліцца ад душы...

ГРАДАБОЙ

УРЫВАК З РАМАНА

Вялікія застоллі на вёсцы пачынаюцца з моманту, калі саўдзельнікі паселі ўжо за сталы, сцішыліся і засяродзіліся. Кожны ў сабе нібы заціскаў на момант нейкую спружыну, прыціх, хоць да гэтага ўсе стараліся гаманіць: і садзіліся — гаманілі, і нават седзячы ўжо — як не ўзахапі. Нібы во гэтая гамана і была тым галоўным, дзеля чаго іх паклікалі, а частаванне-выпіўка — так сабе, штосьці другаснае, для прыклёпу. Як садзіліся, бацька паманіў Пятра, старэйшага свайго брата, потым Федзя, паказаў ісці вакол сталаў да тарчовай сцяны, прапусціў яшчэ перад сабою Аляксану і пайшоў сам. Але тут жа аглянуўся на Гардзея і Рыгора, кінуў, каб следавалі за ім. Такім чынам Пятрок апынуўся на покуці, Федзя каля яго, на стыку двух сталаў (месца нязручнае, адны ножкі, хоць таксама ганаровае), у цэнтры — апынуліся Аляксана з бацькам, а злева ад іх Гардзея і Рыгор.

Далей ужо разбіраліся самі, каму прыходзіць бліжэй да ганаровых месцаў.

«Хвалюецца бацька...» — Федзя бачыў, як той зашпіліў быў каўнер кашулі, але не вытрываў і хвіліны — ірвануў, распіліўся: каўнер душыў яго, твар адразу барвоўеў.

— Дык прашу наліць чаркі... — сказаў бацька хрыпазата, пракашыўся ад няёмкасці. — Я хачу сёння падзяваць усім субядседнікам, хто ўважыў нас, хто прыйшоў сёння на гэту бядседу... Па вядомай вам прычыне... І хачу падняць гэту чарку за здароўе гасцей...

— Каб заходзілі і прыязджалі гасцей, — тут жа голасна ўставіла Аляксана, бо пачуўся «рабочы шумок», дзынканне і плуханне.

— Ага, каб часцей... То папрашу! — бацька стрымана, з годнасцю прыўзняў чарку з сукіма віном (асобная бутэля-ракета стаяла насупраць яго і Аляксаны). «Маладыя» адпілі па паўчаркі.

«За вас, за маладых, трэба было першую!» — выдзеліўся голас Аляксанінага Лені. А далей ужо і не ўлавіць—хто: «За бацькоў п'юць, але ж няма іх...» — «Дык то ж на сапраўдным вяселлі!» — «А гэта хіба фальшывае?» — «То піце, не растабарвайце!» — «Градусы прападуць...»

Усе выпілі, але закусіць добра не паспелі, як устаў Гардзея.

— Я думаю, мы не памыліся, калі дамо лейцы ў рукі Пятру Іванавічу Сухавею. Ён і брат бацьку, ён і сват, хай будзе і тамада.

«Правільна! Свату першая чарка...» — «І палка! Палку не забывай...» — «Даўней сват усім вяселлем кіраваў... А потым і каравай дзяліў», — зноў загаманілі за сталамі.

— Кіраваць-то кіруй, ды не вельмі тузай! — залішне голасна прадэкламаваў Рыгор. — Настаса, дзе ты там... Трэба было б Пятру Іванавічу ручнік... Не падрыхтавалі?

— Як гэта не? Як гэта не?! — прыкінулася вельмі абуранай Настаса і шыгнула за штору на кухню. Адразу ж і назад з'явілася, на руках несла перад сабою згорнуты ў чатыры столкі вышываны ручнік. Перад сталом бацькі і мацьхі гакланілася і працягнула ручнік ім. Прыняў яго бацька і гэтак жа цырымонна, з паклонам падаў Пятру. Той мітусліва ўстаў, падзякаваў усім за гонар, разгарнуў ручнік над галавою, паказваючы ўсім, які прыгожы, і прыкляў да грудзей накрывж. Федзя ўсхапіўся памагчы завязаць:

— Во, дзядзька... Гэта ваш маршальскі жэзл: можаце карец і мілаваць.

— То і я папрашу, каб налілі... І я хачу сказаць... — Пётр Іванавіч правёў сюд-туд пад носам указальным пальцам, дзе была нізенькая белая шчацінка вусоў, вусы дзядзька падстрыгаў, мабыць, ножанкамі.

— Жадалі нам, пажадаем і вам... — дзядзька ўзяў келіх у руку, але сусед, Лявонка, так плухнуў, што чырвонае віно пацякло па Пятровых пальцах.

— Пажадаем шчасця і долі і хлеба ўволю... Каб добра вам жылося, елася і пілося... («Хацелася і маглося... Ха-ха, во што глаўна!» — Рыгор кінуў). Каб былі здаровыя, як вада, багатыя, як зямля, — не збіўся Пятрок. — Каб адно аднаго шанавалі і нас не забывалі...

Раптам бабкі, усе чатыры, яны сядзелі на заслоне адна за адной у профіль да Федзі, зацягнулі песню. А пачала Рыпа!

**Ой, коска мая
Да русенькая!
Я ў табе красавалася
Да нікога не бялася:
Ні старога, ні малаго,
Ні Ясічка маладога.**

Федзя не ўтрываў, хуценька дастаў запісную кніжку. Начаць, хто як паглядзіць на гэта, што падумае! Паспеў толькі скапіць, запомніць першыя чатыры радкі. Запісаў і занепакоена, разгублена выпрастаўся (пісаў на калене, амаль пад сталом), паглядзеў на бабак. Пальцы з ручкай трымцелі ад хвалявання. Не, не паўтораць... А гэта ж чыста вясельная песня! Аляксана трошкі пакасіла вачыма пад стол, у яго кніжку, нібы хацела падглядзець, што ён там запісаў. І раптам спакойным шэптам прадыхтавала: «Ні старога, ні малаго, ні Ясічка маладога...», а потым і апошнія тры радкі.

— Ай, я, я... От не звярнула галава! — даяральна паскардзіўся ён. — Магнітафон трэба было захапіць з сабою! А я — фотаапарат...

— Я табе ўсё перакажу. Я іх сотні ведаю! — Аляксана ласкава, па-сяброўску паціснула яму руку каля локця. — А Рыпа — тысячы!

**Зялёная канапелечка,
Чаму яшчэ не пабуяла-а!** — зноў завялі бабкі, і Федзя тут жа забыў пра ўсё на свеце, угнуўся да калена.

І зноў мацьхі прадыхтавала яму тое, што не паспеў схопіць: «Маладая Ксаначка, чаму ж яшчэ не пагуляла? Да не даў мне Ясічак маладзенька пагуляць, расплэў маю косачку, разліў маю слёзачку...»

«Як заўсёды — паралельная будова вобразу, параўнання... Алегорыя...» — радаваўся Федзя. З гэтага часу яго ўвага раздвойвалася, траілася і чацвярылася. Стараўся не ўпусціць таго, што робіцца і гаворыцца за сталамі, і быць заўсёды гатовым, каб штосьці схопіць, запісаць. Каляда ўжо хацелі зацягнуць любімую песню: «Скакаў казак цераз даліну», а Лявонка сваю «Р-равела бур-ра, дождж шуме-еў...», ды з другога, левага, фланга іх перакрывала Жухалава: «Ой, хацела ж мяне ма-аць!». Ён усміхнуўся на гэты гармідар і далучыўся да Жухалавай — на ўвесь голас, а за ім і Аляксана. Песня была вядомая, песню ведалі ўсе, яе можна было рвануць так, каб ажно столь завагалася, прыўзнялася.

**А той перы, перы няверны,
Ой, не аддай мяне ма-аць!**

Эх, любіў жа і Федзя паспяваць — каб у добрым, сяброўскім гурце, пад настрой, ды каб песня была любімая — хай лірычная, хай вясёла-разудалая, але каб ад душы. Люба-міла было тады глядзець на людзей — як хораша яны раскрываліся, расцвіталі душою, рабіліся развяджана-ласкавымі, з сэрцамі нараскрыты — што хочаш бяры ў іх, што хочаш могуць зрабіць. Сем разоў у песні хацела маці аддаць замуж дачку, а тая ўсё капрыліва перабірала. І толькі сёмы ёй спадабаўся, «прыгожы ды вясёлы», але ж... «ён не схацеў мяне ўзяць!» А даспяваліся толькі да «пятага, п'яніцы праклятага», і Рыгор націснуў на голас, «змяшаў карты»:

**А той пяты, п'яніца
пракляты,
Ён не схацеў мяне ўзяць!**

Адразу «ха-ха-ха!» — не вытрывалі, песня рассыпалася і змоўкла.

— Есць прапанова — выпіць! крыкнуў Рыгор, але ў шуме яго мала хто пачуў, а хто і пачуў — прапусціў паўз вушы. Радок бабуль на заслоне пашаптаўся і зноў зацягнуў хрыпленькімі галаскамі, каб кіраваць вяселлем ў патрэбнае ручво.

І зноў у страшэнным напружанні, ажно пальцы нямелі, адмаўляліся трымаць ручку, сыпаў каракулі Федзя:

**Маладая Аляксаначка,
Ты ідзеш ды не ведаеш,
Што там поле камяністае,
А зямля крамяністая
І сям'я наравітая...**

Нечакана Аляксана праспявала высокім голасам-падгалоскам адказ:

**— А я поле крамяніцы буду,
А сям'я наравіць буду!**
І тут жа, амаль без усякага

пераходу, звонка і гуліва:

**Ой, п'яніца, п'яніца
Ванечкава жонкачка.
Ой, п'е, ой п'е,
Дома не бывае,
А хто ж яе, маладое,
Дзела парабляе!**
— Сам бог,
Далібог,
Прачыстая маці,
Прыйдзеце,
Паглядзеце,
Як хораша ў хаце!

Бацька круціць захопленая галавою — «Ну й ну!», глядзіць збоку на Аляксану, і ў позірку яго Федзя заўважэ пшчоту, маладую закаханасць. А наўкол і смех, і выукі: «Вось гэта жонка!» — «За такую і выпіць не грэх!» — «А мая, толькі на парог, ужэ і крычыць: «Дыхні!» Выкрыквалі штосьці і Рыгор, і Жухалава, пабліскавала залатымі зубамі і Ларыса. Але Федзя стараўся слухаць толькі тое, што гаварыла яму сціха Аляксана:

— Даўней на вяселлі дык і песень, і плачу было. Маладая павінна была толькі крушыць вочы і жалёбіцца... Ого, не дай бог засмяяцца ёй, развеселяцца! Столькі абгавораў будзе... І ні шагечку самі не ступяць ні маладыя, ні сваты, ні шаферкі. Усё песня за ручку вяла... Як маладую ўбіраюць — песні, на дзяху саджаюць — песні, за стол — песні, за сталом — песні. А пра маладога — як выбіраецца да маладой, як едзе, як прыязджае, як яго сустракаюць, як заводзяць разам маладых, як едуць да вянца і як ад вянца да маладога... Я табе тыдзень вясельныя буду пець і не перапяю ўсіх!

— Дзядзька, я прашу слова! Таварыш сват-тамада, да вас абрашчаюся я, друзі мае! — Рыгор не дачакаўся, калі Пятрок Іванавіч дазволіць яму гаварыць, і ўдзібывіўся над сталом, з барады сыпануліся крошкі. Гардзея, мабыць, садзіў яго, бо Рыгор адсек: «Што ты ўсё тузаш? Калі ты брат — налей лепш! — ледзь не пад нос яму падставіў шклянку, і Гардзея ўліў нейкіх пяцьдзесят грамаў. Пакасіўся Рыгор на такую дозу, але нічога не сказаў. — Прашу ўсіх наліць! І вып'ем за Аляксану Піліпаўну!

«Даўно пара!» — «Правільна, харошы тост!» — «Я хацелі, з рыска ў мяне сараў...» — «Ванька-ключнік, злой разлучнік...» — праспяваў Каляда, але падняў Лявонка перад брыгыздзірам палец: «Цс-с!», і Рыгор працягваў:

— Вока ў нашага бацькі яшчэ тое. Ведаў, каго ўзяць... Можна і цялявізар не купляць — і спяе, і развеселяць. Ну — гэта я так... Ты не крыўдуй, тата, мы ўсе свае... Усе дарослыя. Як той дзед у песні: «Яй-богу, далібог, не буду жаніцца!» А тады: «Калі буду жыў-здараў, ажанося яшчэ!»

Не паспелі добра закусіць, як дзядзька Пятрок абвясціў:

— То гаварыў сын, а цяпер хай скажа зяць.

Лявонка таксама папрасіў наліць.

— У нашым кладаўшчыцкім дзеле як? Асцярожна кладзі груз на вагі, каб не звіхтаваць. А ўсклаў — тут жа і гіры стаўляй. Каб ураўнаважыць, зна-

чыць... Да грамулькі... Каб аднакавы на талерках груз быў, гэта калі малыя вагі... Дык мно здаецца, што будзе справядліва, калі мы асобна вып'ем і за Івана Іванавіча. Паглядзіце на яго... Малады? Малады... — сам сабе адказаў Лявонка. (Каляда тут жа падтрымаў яго: «Правільна, цэзка, кажаш!») — «Прыгожы? Прыгожы!» — «І ўжо многія галасы пацвердзілі: «...гожы!» — А пра тое, што ён чалавек справядлівы, сумленны, ціхі, — гаварыць не прыходзіцца. Я кажу гэта ад душы — нацяжак і грама няма...»

— Добрая пара, хай жыўць шчасліва... — падтрымала яго сціха баба Кацярына і ўздыхнула, а Пахвелёны згодна паківаў, пакашляў, паўсміхаўся. Федзя ўлавіў усё-такі: цётка раўнавала Аляксану да свайго нябожчыцы-сястры Сарафіны. Хай сабе жыццё ёсць жыццё, хай сабе прайшло ўжо колькі гадоў пасля Сарафінай смерці, але ж... Але ж!

— Дык я кажу лічна ад сябе: дай бог кожнаму такога цесця! За ваша здароўе! — пацягнуўся да бацькі чокнуцца Лявонка.

— Ага... Без усякага-якага падхалімажу... — падаў шклянку да бацькі і Рыгор, на Лявонку не глядзеў, хоць і шпурнуў у яго агарод камянюку.

Зноў нічым не выдаў сябе бацька. Усім усміхаўся вачыма, ніводзін жаўлак не тузануўся на яго шчаць.

**Выйшла маці
Зяць прымаці,** — зацягнула Дар'я. І бабулі тут жа падлазілі свае галасы:

**Ды не так прымаці,
Як выглядаці-і-і...
Ці весела п'яны,
Ці хораша ўбраны,
Ці не жалё дзіцяці
За яго аддаці-і-і-і...**

Аляксана пачакала, пакуль бабкі даспяваюць, пачакала, пакуль усе гасці вып'юць за бацьку, і падняла чарку, нібы паглядзела праз яе на святло:

**Сюд-туды пахіліла,
Сама сябе пахваліла:
«Ой, я добрага роду,
П'ю гарэлачку, як воду!
Завярнуўшыся ў куток,
Па тры чаркі ў раток.
Ой ты, чарка-пакатуха,
Не ідзі ў голаў,
А ідзі ў бруха!»**
З нейкай ліхасцю выпіла, устрасянула чаркаю і даспявала:

**І стучыць, і гручыць,
Па жылачках ідуць!**

Воплескі, шум, смех... Жухалава паспрабавала была дацягнуцца да Аляксаны, каб пацялаваць яе, але не дацягнулася і толькі пастукалася з Аляксанінаю чаркай, хоць і пустою. «Дык гэта ж «Чарачка!» Знакамітая на ўсю Беларусь «Чарачка», яе ж і шырмаўчы. Дзяржаўная капэла, спяваюць. Але ў Аляксаны свой варыянт! Але ў Аляксаны свой варыянт! Яшчэ адзін варыянт! А колькі ўсіх?!» — Федзя паспеў усё запісаць, захопленая глядзеў Аляксану і бачыў, што з другога боку з яшчэ большым захапленнем і цікавасцю, нават з гонарам, нібы сам толькі што адкрыў для сябе Аляксану, глядзеў бацька.

Павел МІСЬКО.

ЛОШЫЦУ ў XIX СТАГОДДЗІ АПСАЎ
В. ДУНІН-МАРЦІНКЕВІЧ

ЖЫВУЦЬ ТРАДЫЦЫІ, КВІТНЕЕ ЗЯМЛЯ

Лошыца...
Знаёмай і звыклая для беларусаў назва! У пераважнай большасці людзей яна сёння выклікае згадку пра цэнтр нашага бульбаводства. Так, сапраўды, у Лошыцы з даваенных часоў размяшчаўся Беларуска-навукова-даследчы інстытут бульбы і плодаагародніцтва, дзе былі створаны многія каштоўныя гатункі. Але адразу агаворымся: мы не збіраемся раскаваць пра гэты інстытут (цяпер ён пераведзены ў Самахвалявічы), хаця гаворка пра яго магла быць па-свойму надзвычай цікавай. І ўсё ж, вельмі магчыма, што тэма гэтай невялікай перагукі з той, што абудзілася ў нашай душы...

...У Лошыцкай сяле гоман,
крык, ахвота;
Як у вулі пчола, гудзяць
божы людзі,
Аслі не кірмаш там заўтрашнім
днём будзе?
Чы яка нахална прыспела
праца?
Мо' а там выселле? — чы вяліка
святая?
А мо' а нядзелька настане
багата?
Не кірмаш то браткі! — работа
дасужна,
Не чуіно выселла — нядзелька
далёка.
Вось там за карчмою
сабралася дружна
Малада грамадка — дзераўца
глыбока
Пасярод даліні ў землею
ўкапала,
Цэлы стог сухога галля
нанасіла,
Атопкамі яго кругом
аблажыла,
Штобы паўстрачаці ахвотай
купала!

...Гэты даўні малюнак святкавання Купалля, думаецца, натуральна ўварваўся ў нашу гаворку пра Лошыцу. Лошыца спрадвеку славілася як гаспадарная вёска. Яна мела добрыя землі, збірала добрыя ўраджай і заўсёды трымалася бацькоўскіх традыцый — гэта, мабыць, і было прыкметна паэтам XIX стагоддзя В. Дуніным-Марцінкевічам, які не раз бываў у надзвычайна маляўнічым закутку Міншчыны і апісаў яго ў вершаваных апавесцях «Купалле» і «Вечарніцы». Тут жа ён падгледзеў і многіх сваіх герояў, а сярод іх і «Зміцера на розум хіцера», таго самага Зміцера, што разам з селяндом з'еў у серабранскай карчме і сіноію піццублёўку, вырваную ім за прададзеную цялушку.

Што ж прывабіла В. Дуніна-Марцінкевіча ў Лошыцы? З кім ён там сябраваў, падтрымліваў сувязь? І чаму?
Як сведчаць дакументы, Лошыца некалі належала старажытнаму беларускаму роду Прушынскіх. Былі яны даволі заможныя землеўласнікі, мелі каля 164 валок зямлі, але вылучаліся сярод іншых сваёй ліберальнасцю да сялян, клапаціліся пра іх побыт. Асабліва гэта датычылася апошняга з роду — Ястафа Прушынскага.

Пра яго панібраткі адносіны з сялянамі гаварылі парознаму: хто з кпінай і насмешкай, а хто з злараднасцю і страхам, — каб часам з гэтай саслоўнай ліберальнасці чаго не выйшла. Ястаф Прушынскі сваіх падданных абкладаў пасільнымі падаткамі, вёў гаспадарчыя справы з узаемнай выгадай... Многія лічылі Прушынскага дзіваком. І толькі пасобныя людзі, сярод якіх быў і В. Дунін-Марцінкевіч, вівалі пачынанні лошыцкага гаспадара. Больш таго, Марцінкевіч углядзеў у іх правобраз удасканальвання грамадства, шляхі паліпшэння ўмоў жыцця прыгонных сялян.

Пасля ўсіх тых здзекаў з сялян, якіх ён нагледзеўся ў іншых фальварках, яго тут уразілі і стан сялянскіх гаспадарак, і ўзаемаадносіны.
Зачаравала пісьменніка ў Лошыцы і прырода. Сябраў маёнтак з двух бакоў абціналі маляўнічыя рэчкі Лашачанка і Свіслач. Па-над імі зялёнымі вільямі параскідалі-

ся дугі, парослыя травамі і кустамі.

Марцінкевіч, сэрца якога ўвесь час прагла ўбачыць селяніна ў лепшай долі, не мог не адгукнуцца на ўсё гэта, і з-пад яго пера ў 1855 годзе паўстала невялікае, але надзвычай шчырае, прасякнутае глыбокай павагай да людзей працы вершаванае апавяданне «Купалле», пра якое мы ўжо тут згадвалі.

Вось на небе сонца за гару
заходзіць
І ціхую ночку свету прадвяшчае,
А мясячка бледны з-за туч
выглядае,
Салавейка ў лесе песенькі

разводзіць.
Гаспадары з поля бадзяцца
да хаты,
Гоняць прад сабою волкі
рагаты,
Пастухі скацінку ў сяло
зганяюць,
Дзеўкі ёй вянкамі рогі
прыбіраюць.

Петаропка, у нейкім запаволеным рытме, сугучным жыццю на сыходзе дня, распачынае сваё апавяданне Марцінкевіч. Яго радуе ў Лошыцы выключна ўсё: і ціхі вечар, і чаканне блізкага свята, і само свята з яго на дзіва багатымі рытуаламі.

На даліне, за карчмою,
Збіраюцца грамадою
Людзі з цэлага сяла;
Гаспадары, маладзіцы,
Хлопцы, красныя дзявцы, —
Уся дружна вясела!

І сёння, амаль праз паўтары сотні гадоў, няцяжка адшукаць у Лошыцы і тую гару, за якую садзілася і садзіцца сонца, і той поплаў, тую нізіну, дзе сучаснікі Марцінкевіча разам з ім і яго сябрам некалі святкавалі Купалле — вось яна тая даліна, унізе старога парку!

Не сустрэнеш хіба толькі «волікаў рагатых». Затое скрозь па старым мінска-ігуменскім паштовым тракце, што агінае Лошыцу з двух бакоў, носіцца цяжка грузаная самазвалы з эмблемай зубра, а на палетках порстка бегаюць, пыхкаючы дымком, механічныя коні — трактары. А што ж да маляўнічасці, то Лошыца не толькі яе не страціла, а стала больш прыгожаю, вабнаю. Разросся стары парк. У ім заўсёды суцішна. У любую пару года прыемна прайсціся па яго алях і сцяжынках. Захаваліся рэшткі былой мураванай каплічкі пры ўваходзе на сядзібу і стэрыя дрэвы, пагоркі, спускі — усё тое, што складае непаўторнае аблічча Лошыцы.

У часы Марцінкевіча Лошыца была за сем вёрстаў ад губернскага Мінска. Сёння ж стольні Мінск падбраўся пад самае Лошыцкае сяло. Якраз на тым месцы, дзе некалі цымянымі агенчыкамі свяцілася серабранская карчма, велічнай вясёлкаю паўстаў сучасны мікрараён.

Сама ж Лошыца засталася пакуль што ціхім, інтымным кутком, хоць ужо даўно па ёй гуляюць гараджане. Тут нібы адначасова сышліся вясковы і гарадскі побыт. І гэтак, мусіць, яшчэ доўга будзе, бо ў Лошыцы, апрача філіяла навукова-даследчага інстытута бульбы і плодаагародніцтва, асталася яшчэ доследная гаспадарка «Лошыца-1» Міністэрства сельскай гаспадаркі БССР.

Патомныя аратыя і сейбіты разам з вучонымі памнажаюць багацці нашай зямлі, здзяйсняюць запаветную мару ўсіх былых пакаленняў.

Апошнім часам Лошыцу аблюбовалі і кінематографісты. Ужо неаднойчы яны рабілі тут свае здымкі. І што цікава, часцей за ўсё здымаюць удзельнікаў мастацкай самадзейнасці — іх хоры, карагоды і танцы, здымаюць на тых жа самых пляцоўках, на якіх нашы продкі справедку правілі непаўторныя ў сваім харакце свята. Як бачым, традыцыі, хоць і ў іншых формах, жывуць на Лошыцкай зямлі.
Уладзімір СОДАЛЬ.

Беларускі народны танец «Ойра» выконвае самадзейны танцавальны калектыў з Камянецкага раёна Брэсцкай вобласці.
Фота У. КРУКА.

ГОСЦЬ З БЕЛАСТОКА

Дванаццаць дзён знаходзіўся ў Мінску кіраўнік клуба Саюза польскіх пісьменнікаў у Беластоку, беларускі пісьменнік Сакрат Яновіч. Беларускаму чытачу ён вядомы па кнізе прозы «Сярэбраны яздок», якая выйшла ў выдавецтве «Мастацкая літаратура» ў 1978 годзе.

Госць зрабіў падарожжа па коласавіцкіх мясцінах — пабываў у Акіньчыцах, Альбучы, Мікалаеўшчыне, Смольні, наведаў Нясвіж, а таксама Раданковічы. Адзін дзень быў прысвечаны паездцы па мясцінах Адама Міцкевіча — славутасцях Навагрудка і яго ваколіц. Пісьменнік наведаў Хатынь і Курган Славы. Усё

гэта паслужыць матэрыялам для кніжкі «Беларусь, Беларусь», над якой ён зараз працуе.

Сакрат Яновіч меў гутарку ў Саюзе пісьменнікаў БССР, у час якой ішла размова аб далейшым творчым супрацоўніцтве, аб удзеле беластоцкіх літаратараў у перакладзе твораў беларускіх пісьменнікаў на польскую мову.

У Генеральным консульстве ПНР у Мінску пісьменнік сустрэўся з Генеральным консулам М. Дрэўнікам і консулам А. Басоўскім.

Сакрат Яновіч быў прыняты загадчыкам аддзела культуры ЦК КП Беларусі І. Антановічам.

ПРЭМ'ЕРЫ, ВЫСТАЎКІ, СУСТРЭЧЫ

ПОЛЬСКАЯ КНИГА У МІНСКУ

У сталічным магазіне «Дружба» адбылася выстаўка польскіх выданняў знешнегандлёвага прадпрыемства Польскай Народнай Рэспублікі «Арс-Палона».

У экспазіцыі, якая ўключае 800 назваў кніг, была шырока прадстаўлена грамадска-палітычная, навукова-тэхнічная, мастацкая і дзіцячая літаратура, творы А. Міцкевіча, Э. Ажэшка, С. Жаромскага, Я. Івашкевіча, С. Лема.

НОВЫЯ ПЕСНІ «СЯБРОУ»

Вакальна-інструментальны ансамбль «Сябры» Гомельскай філармоніі падрыхтаваў новую канцэртную праграму. У яе ўвайшлі песні А. Іванова «Родная вёска», «Лясная чаарніца», В. Бадзьярэва «Ты адна — любоў», «Дазволь», народныя мелодыі і іншыя музычныя нумары.

НА МАНРЭАЛЬСКІМ ЭКРАНЕ

З героямі фільма «Дзікае паляванне караля Стаха», створанага беларускімі кінематографістамі па аднайменнай апавесці У. Караткевіча, сустрэліся гледачы на кінафестывалі «Манрэаль-80» у Канадзе. Савецкі экран прадстаўлены тут таксама і кінастужкай «Паварот», пастаноўленай на «Масфільме».

ПІНСКІ ЛЯЛЕЧНЫ

Прэм'ерай спектакля «Вясёлыя медзведзяныты» пачаў нядаўна сваю творчую біяграфію лялечны тэатр пінскага гарадскога Дома культуры. У яго склад уваходзяць вучні 7—8-х класаў школ горада. Яны самі зрабілі лялькі, падабралі пад кіраўніцтвам рэжысёра Н. Чырун музыку, знайшлі рашэнне светлавога афармлення спектакля. Неабходную дапамогу ім аказалі актывісты абласнога тэатра лялек. Юныя артысты выступаюць перад малодшымі школьнікамі, выхаванцамі дзіцячых садоў горада.

«ВІЦЕБСКАЕ ПАЗЕР'Е»

Так назвалі сваю выстаўку віцебскі акаварэліст Ф. Гумен і два маладыя мастакі з Наваполацка — Б. Ракіцкі і В. Шапо.

У аддзеле мастацтва Віцебскага абласнога краязнаўчага музея экспануюцца дзесяткі работ, у якіх, адухоўленыя душкай і талентам айгараў, паўстаюць помнікі архітэктуры і куткі роднай прыроды, раскрываюцца характары працаўнікоў Віцебшчыны.

Гэтая экспазіцыя — творчая справаздача мастакоў аб паездцы ў жніўні мінулага года па Браслаўскаму, Міёрска-

му, Глыбоцкаму, Пастаўскаму і Полацкаму раёнах.

МЕЛОДЫІ «ГАЛАСОУ ПАЛЕССЯ»

Самадзейны калектыў «Галасы Палесся» Дома культуры вытворчага аб'яднання «Гомельдрэў» канцэртамі ў Яраслаўлі завяршыў свае выступленні ў гарадах і раённых цэнтрах вобласці. Асаблівым поспехам карысталіся ў слухачоў песні кампазітара І. Лучанка і беларускія народныя мелодыі.

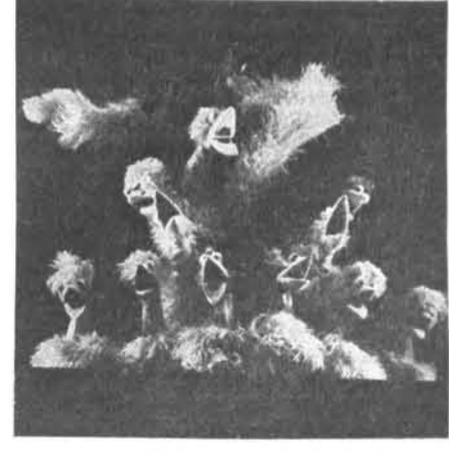
СТВАРАЕЦЦА МУЗЕЙ

Завяршаецца афармленне экспазіцыі гісторыка-краязнаўчага музея ў Бешанковічах. Першымі яго экспанатамі сталі рэліквіі, знойдзеныя пры археалагічных раскопках гарадзішча каля вёскі Асавец. Гэта — каменныя сякеры і нажы, гліняная пасуда з роспісам, рыбакоўныя прылады далёкіх часоў. Многія прадметы даўніны, дакументы, іншыя матэрыялы перадалі ў музей жыхары раёна. Неўзабаве сюды прыйдуць першыя наведвальнікі.

ТВОРЧАЯ ДРУЖБА

Гродзенскі абласны драматычны тэатр паказаў у Слоніме спектакль «Пайлінка». У галоўных ролях выступалі актрыса гродзенскага тэатра А. Кучарэнка (Пайлінка) і артыст Слонімскага народнага тэатра А. Цярэнін (Якім). Незвычайны дуэт накарый гледачоў.

Даўня творчая дружба звязвае гэтыя два калектывы. Гродзенцы — частыя госці ў Слоніме. Яны дапамагаюць у пастаноўцы новых спектакляў на сцэне народнага тэатра, праводзяць творчыя дыскусіі.

Нядаўна ў Мінску праходзілі гастролі трупы французскага лялечніка Філіпа Жанці.

НА ЗДЫМКУ: сцэна са спектакля «Страўсіны балет».

Фота А. ДЗМІТРЫЕВА.

Асеннія эцюды

II.

Для насельнікаў лясоў і палёў набліжаецца галодная пара. Як жа яны рыхтуюцца пра жыць гэты цяжкі для іх час? Калі быць уважлівым, то ў лесе і полі можна адшукаць незвычайныя «кладушкі», куды яшчэ з восені птушкі і звяры хаваюць свае запасы на зіму. Ласункі ў іх самыя разнастайныя: спелыя арэхі, жалуды, грыбы, ягады, вусені і нават чарвякі. Калі рыдлёўкай раскапаць доўгі і звлісты ход крата, можна знайсці цэлы склад: у такіх кладушках назапашана да тысячы чарвякоў. Краты ўмеюць захоўваць свае ахвяры ў жывым, але нерухомым стане. Да 20 і больш дробных вусеняў, матылёў, лічынак жукоў і мух знаходзіцца ў норцы асы. Адклаўшы яйкі, аса закопае норку. Гэтым і канчаюцца яе клопаты аб патомстве. Вылупіўшыся, лічынікі кормяцца падрыхтаванымі для іх жывымі насякомымі.

У лесе іншы раз трапляюцца дзіўныя кусты глогу або цярноўніку. На калючках гэтых кустоў, як на шпільках, наколаты мёртвыя насякомыя. Побач з жуком тут можна ўбачыць таксама яшчарку, мыш і нават дробную птушку. Гаспадар кладушкі саракуш, невялікая птушка з пароды вераб'іных, належыць да насякомаядных, але праяўляе схільнасці драпежніка. Спайманую здабычу саракуш забівае і наколае на адну з калючак сваёй кладушкі, каб яе лягчэй было з'есці, таму што лапы птушкі не могуць, як лапы драпежніка, схпаціць і трымаць сваю ахвяру. Калі ж саракуш сыты, здабыча наколаецца пра запас,

хоць потым часта застаецца няз'едзенай: птушка аддае перавагу свежай здабычы. Восень чаму летнюю кладушку саракуша можна знайсці і восенню, калі сам ён паляцеў на поўдзень.

Вавёрка нахавала ў дуплы лясных арэхаў і жалудоў. Усё лета яна сушыла грыбы, уторкваючы іх на сучкі. Асабліва старанна нарыхтоўвалі сабе на зіму запасы лясныя і палявыя мышы. Многія з іх выкапалі зімнія норы ў стагах сена або саломы. У іх норакладушках пад зямлёй захоўваецца па некалькі кілаграмаў адборнага зерня. Пакінуў берагі вадаёмаў і павандраваў на палі і ў сады вадзяны пацук, што наносіць значную шкоду сельскай гаспадарцы. Вялікую дапамогу ў барацьбе з гэтымі шкоднікамі аказваюць людзям пушныя звяры: гарнастай, ласка, куница, тхор і рыжая лісіца. Сутачны рацыён лісіцы, напрыклад, складаецца з 60—80 мышэй.

Аднойчы ў Белаежскай пушчы леснікі выявілі з дупла старога дуба 47 кілаграмаў адборных жалудоў. Гэта дупло служыла кладушкай для жўтагорлых мышэй на працягу многіх гадоў. Лесаводы Прыбалтыкі і Украіны ўжо даўно выкарыстоўваюць плады ліпы, узятых з запасаў гэтых грызуноў. У адной нары можна знайсці да 30 кілаграмаў выдатнага насення.

Пасля першых начных пахаладанняў пачынаюць напаўняць свае кладушкі бабры. Яны падгрызаюць і валяць вербы, асіны, таполі, бярозы. Затым «распілююць» тоўстыя галіны на даволі вялікія кавалкі і па вадзе дастаўляюць іх да нор або хатак, дзе зіму-

юць. Запасаюць яны і буйныя, багатыя крухмалам карэнішчы гарлачыкаў, касача. Кожную ноч на працягу ўсёй восені бабры заняты нарыхтоўкай кармоў, таму к зіме ў кладушцы кожнай сям'і назапашана да 30 кубаметраў галінак, ствалоў, карэнішчаў. Верхнія галінкі такой кучы ўмяраюць у лёд, ніжнія ляжаць на дне. Прагаладаўшыся, бабёр нырае пад лёдом да запасаў, адгрызае кавалак галінкі і вяртаецца з ёю ў сваё жылло.

Восенню пачынаюць рамонт старой або ўладкаванне новай бярогі мядзведзі. Для гэтага яны выбіраюць у глухім куточку леса патаемнае месца, дзе пад карэннямі вывернутага дрэва падрыхтоўваюць сабе зімовы прытулак. Дно бярогі высцілаюць тоўстым дываном з моху і дробных хвойных галінак. К восені мядзведзі назапашваюць вялікі слой тлушчу. Да халадоў у іх заканчваецца лінянне і, надзеўшы густое доўгае «футра», яны залягаюць у бярозе ў спячку да вясны. Спяць мядзведзі чуйна. Пры небяспецы кідаюць бярологу, абараняючыся або ратуючыся ад патрывожыўшага іх сон паляўнічага.

...З кожным днём радзеюць кроны дрэў. Парывы ветру скідаюць на зямлю ўсё больш і больш пажайцелага лісця, напамінаючы, што халады ўжо не за гарамі. Усё часцей і часцей знаходзіш за аконнымі шыбамі яркіх дзённых матылёў, якія залятаюць, хаваючыся ад холаду. Усё засынае, каб прачнуцца з першымі веснавымі прамянямі сонца.

Аляксандр КУРСКОЎ,
кандыдат біялагічных
наук.

«Народ любіць свае песні, бо ў іх адбіваецца яго жыццё, яго шматвяковы гістарычны шлях», — пісаў у прадмове да аднаго са зборнікаў народных песень Рыгор Шырма. Народныя песні — неацэннае багацце, яны лепш за ўсё раскажуць пра жыццё і клопаты сваіх стваральнікаў, пра іх душэўны склад і імкненні, пра родны кут і бацькоўскі дом.

У сённяшнім нумары «Голасу Радзімы» мы пазнаёмім чытачоў з двума ўзорамі песень, сабраных і запісаных вядомым зборальнікам беларускага фальклору Генадзем Цітовічам. І надалей працягнем публікацыю песень з «Анталогіі беларускай народнай песні», выдадзенай у Мінску ў 1975 годзе. Песні, якія мы будзем прапаноўваць — калядныя, лубоўныя, вясельныя, балядныя, сямейныя, жартоўныя, абрадавыя — выконваюцца без інструментальнага суправаджэння.

СПІ, СЫНОЧАК МІЛЕНЬКІ

Спі, сыночак міленькі,
Галубчак сізенькі.
Мой сыночак будзе спаць,
А я буду калыхаць.

Нашто, вецер ты гудзеш,
Спаць Міхаську не даеш!
Спі, сыночак міленькі,
Ой, да люлі, люленькі...

Успомніш матку ты сваю,
Як цябе люляла,
Як табе у ноч не раз
Песню я спявала.

ДЛЯ ДАЧКІ

Спі, дачушка мілая,
Галубачка сізая.
Мая дочка будзе спаць,
А я буду калыхаць.

Нашто, вецер, ты гудзеш,
Спаць Марысі не даеш!
Спі, дачушка малая,
А я цябе люляю.

ПОРІ

ЦЯЖКІ ДЭБЮТ

На першыя туры краіны па хакею з шайбай сыграны шэсць тураў. Сёлета ў вышэйшай лізе дэбютавалі і мінскія дынамаўцы. Пакуль што ім цяжка даводзіцца ў гульні са славымі камандамі.

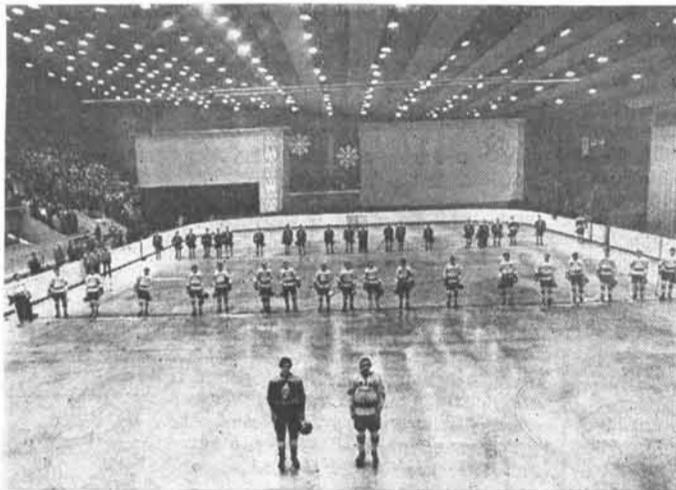
Усе свае сустрэчы беларускія хакеісты прайгралі. Але спецыялісты аднадушна заўважаюць, што навічок з кожным турам паляпшае гульню. Звернемся да фактаў.

У першым туры «Дынама» (Мінск) прайграе «Хіміку» з Вакрасенска з лікам 2:13. У наступнай гульні толькі ў заключным перыядзе маскоўскія «Крылы Саветаў» змаглі закінуць у вароты беларускіх хакеістаў дзве шайбы і перамаглі з лікам

2:0. Ніяк давялося і спартакаўцам Масквы, якія сёлета ўпэўнена лідзіруюць у чэмпіянаце — мінчане праявілі ў іх вароты тры, а прапусцілі ў свае шэсць шайбаў. У сустрэчы з ленинградскім СКА «Дынама» ўступіла з

мінімальным лікам 4:5. Нарэшце, беларускія спартсмены закінулі пяць шайб камандзе ЦСКА — 5:11.

Пакуль што ў навічка вышэйшай лігі адсутнічае пэўны вопыт. Але вопыт, як кажуць, справа нажыўная.

У Мінск прыйшоў вялікі хакей. Мясцовыя дынамаўцы прымалі рыжскіх аднаклубнікаў. Гэта гульня закончылася з лікам 6:2 на карысць «Дынама» (Рыга). НА ЗДЫМКУ: урачыстае адкрыццё чэмпіяната СССР.

Гумар

Хенрыксен пазваніў па тэлефоне шэфу і сказаў, што ў яго ларынгіт і ён не зможа прыйсці на работу.

— Калі ў вас ларынгіт, то чаму вы не шэпчаце, а гаворыце так гучна? — падазрона спытаў шэф.

— А дзеля чаго я павінен шаптацца? Я ж не раблю з гэтага ніякага сакрэта.

Сваякі хворага пытаюцца ва ўрача псіхіятрычнай бальніцы, куды нядаўна быў змешчаны іх сваяк, які ўявіў сябе

Людвікам Пятнаццатым:

— Спадзяёмся, нашаму сваяку лепі?

— Вядома, — адказвае доктар. — Прагрэс у наяўнасці: ён ужо называе сябе Людвікам Чатырнаццатым.

— Скажыце, сін'ер Пірэлі, — пытаецца адзін урач у другога, — чаму вы заўсёды так старанна распытваеце і кліентаў аб тым, якое віно яны п'юць? Вы думаеце, марка віна адбіваецца на здароўі?

— Не, вядома, але затое

яна дакладна паказвае фінансавы становішча пацыента. А ад гэтага залежыць і ганарар.

Турыст пытаецца ў карсіканца:

— Тут добра расце гародніна?

— Не вельмі.

— А вінаград?

— Таксама не.

— Але вы спрабавалі пасадзіць хоць бы адну лазу?

— Ну, калі саджаць, тады, вядома, усё расце!

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва
ЦІК КП Беларусі.
Зак. 1513